

(1638), het echtpaar Bodolphe (1643), tot het sublieme in 1645 geschilderde portret toe van Jasper Schade van Westrum (Museum Praag), ja zelfs tot het echtpaar uit het Taft museum in Cincinnati van nog eenige jaren later. Nu is het merkwaardig, dat de meeste voorstellingen, waarachter men niet direct een opdracht kan voelen, als kinderkopjes, visschersjongens en -meisjes, een buitengewoon slappe en structuurlooze vormgeving bezitten. Het zijn in de meeste gevallen alleen breede (en hoe!) slungelige toetsen, die een effect beoogen, maar het eigenlijk niet geven. Het strookt ten eenenmale niet met de werkwijze van Hals. De tentoonstelling geeft een unieke gelegenheid, niet alleen deze groep werken, maar ook vele portretten opnieuw te toetsen aan een groot getal ontwijfelbaar eigenhandige doeken. Zelden zag men zelfs een zóó groot aantal schilderijen van een ander 17e eeuwsch schilder bij elkaar. Eén ding is duidelijk en dat is dat wij ons nog geen voldoende reken-schap hebben gegeven van het atelier van Hals, zooals dat gebeurd is met Rembrandt en diens school. Wij weten te weinig van Hals' vijf schilderende zoons, van de juiste grenzen van het werk van Pot, Leyster, Verspronck, de Bray en dat van Hals, waar het grensgevallen geldt. Hoe makkelijk moet het zijn om in den trant van Hals te werken als men een terdege goed vak-man en schilder is. Hoe uitermate voorzichtig, sceptisch en critisch moet men zijn, als men weet, dat b.v. nog tijdens Brouwer's leven, reeds copieën naar zijn werk bij een anderen kunstbroeder in de stad door een kunsthandelaar werden besteld! Er hangen hier op de tentoonstelling aan één wand twee kinderkopjes met precies dezelfde voorstelling. Het is een puzzle om er achter te komen welke van de twee de beste is! Wanneer ik het juist zie, dan verandert er wel iets aan het beeld van Frans Hals, zoodra men een goede dertigtal werken op deze expositie afschrijft. Misschien werpt men hiermee een knuppel in het hoenderhok der certificaten, maar de schilder Hals wordt er geen haar minder om en de expositie geen haar minder boeiend, want een kleine tachtig schilderijen van Hals is dan nog een ongemeen genot. De verwarring die er gesticht is door alles wat er impressionistisch uitziet (Hals is in wezen géén impressionist) op naam van Hals te zetten is begrijpelijk. Manet had hem in zijn jeugd vol enthousiasme reeds gecopieerd, en toen Bode zijn dissertatie over Hals schreef was het impressionisme al in vollen gang. Juist dat wat uitermate vrij en het meest impressionistisch van huid was werd gaarne tot een Frans Hals gedoopt, die hiermede ongewild tot voorlooper van het impressionisme werd verheven. Men raakte in verrukking over een zoo vrijen streek en losbandige vlotheid van een schilder wiens leven zich daar met de noodige fantasie goed bij kon aanpassen. Feitelijk staat van dat geheele bohémien-schap niet zoo erg veel vast, er is een acte uit 1636 bekend, die hem, in verband met het schilderen van de Magere Compagnie, eerder als een zakelijk schilder doet kennen en behept met een zelfbewustzijn dat allerminst strookt met slonzig schilderen. Maar dat door volgelingen in dien